

AUGMENTA I S'ESTÉN LA POBLACIÓ NIDIFICANT D'ALIGOT *BUTEO BUTEO* A MALLORCA

Jordi MUNTANER¹

RESUM.- *Augmenta i s'estén la població nidificant d'aligot Buteo buteo a Mallorca.* Fins a mitjans de 2020 s'han controlat deu colles amb reproducció segura, quatre amb reproducció probable (territoris amb exemplars fent parada nupcial) i tres amb nidificació possible. Es considera que l'espècie es troba completament assentada com a nidificant a l'illa i que el seu increment i expansió territorial continuarà. Finalment, es proposa un canvi del seu estatus a Mallorca passant de nidificant rar a nidificant escàs.

Paraules clau: aligot, *Buteo buteo*, increment de la reproducció, estatus, Mallorca.

SUMMARY.- *Increase and expansion of the nesting population of Common Buzzard Buteo buteo in Mallorca.* Up to mid-2020, ten breeding pairs have been confirmed, along with four pairs probably breeding (territories with birds displaying) and three with possibly nesting have been monitored. It is considered that the species is completely established as a nesting bird on the island and that its increase and territorial expansion will continue. A status change in Mallorca from rare breeder to scarce breeder is proposed.

Key words: Common Buzzard, *Buteo buteo*, increased reproduction, status, Mallorca.

¹ jmuntaner.y@gmail.com

Fins a l'any 2008 l'aligot *Buteo buteo* estava catalogat a les illes Balears com a hivernant escàs a Menorca i rar a Mallorca, Eivissa i Formentera, i migrant escàs a totes les illes (SUÁREZ *et. al.*, 2009). No obstant això, s'han produït hivernades excepcionals, com l'esdeveniment a Mallorca, i amb menys intensitat a Menorca, l'hivern del 2010 al 2011 (VENTOSO i MUNTANER, 2011). Per altra banda, el seguiment intens de la migració que fa el Grup d'Observació de Rapinyaires d'Albercutx (GORA) a Mallorca durant els passos migratoris pre i

postnupcial confirma que, actualment, continua sent un migrant rar.

L'estatus d'aquesta espècie a Mallorca va donar un gir inesperat a partir de l'any 2008, quan a la vall d'Esporles es varen veure exemplars en època de reproducció entre aquest any i fins al 2010 (ADROVER, 2009; BAUZÀ, 2010) i indicis de reproducció a la mateixa zona el 2010 (ADROVER, 2011; TAPIA, 2011). També es va detectar un exemplar reclamant al puig de ses Fites, al terme de Bunyola, el 2008 (ADROVER, 2009). La primera dada segura de nidificació a Mallorca

s'obté el 2011, a la finca de ses Planes (a l'est d'Esporles, a prop del terme de Valldemossa), quan es veu una colla d'aligots amb dos juvenils de l'any (MORRO, 2012).

Des del punt de vista biològic, qualsevol colonització d'una illa és un fenomen molt interessant. Per aquest motiu es va fer un seguiment, al més acurat possible, d'aquest fet. En anys posteriors es va constatar que els aligots ocupaven diversos territoris i que any rere any s'estenien pel quadrant sud i sud-oest de l'illa, com a mínim. Aquesta situació va ser documentada amb dades (MUNTANER, 2016; MUNTANER i REUS, 2016). Els resultats del seguiment fet fins al 2016 indicaren que hi havia tres colles amb nidificació segura, tres amb nidificació probable i cinc amb nidificació possible. Es a dir, sis colles territorials comprovades i cinc amb indicis de possibles nidificacions basades en exemplars vists a una zona adient en època de nidificació.

MATERIALS I MÈTODES

En el període comprès entre el 2017 i 2020, anys posteriors a les dades recollides en el primer recompte de colles nidificants publicat sobre aquesta espècie (MUNTANER i REUS, 2016), s'ha fet un seguiment al més acurat possible de les parelles conegudes, intentant comprovar-ne la reproducció de les mateixes. A més, s'han prospectat zones adients per a l'espècie i recollit noves citacions de colles localitzades que semblaven establertes, en ocasions fent parades nupcials. També s'han recollit dades d'exemplars

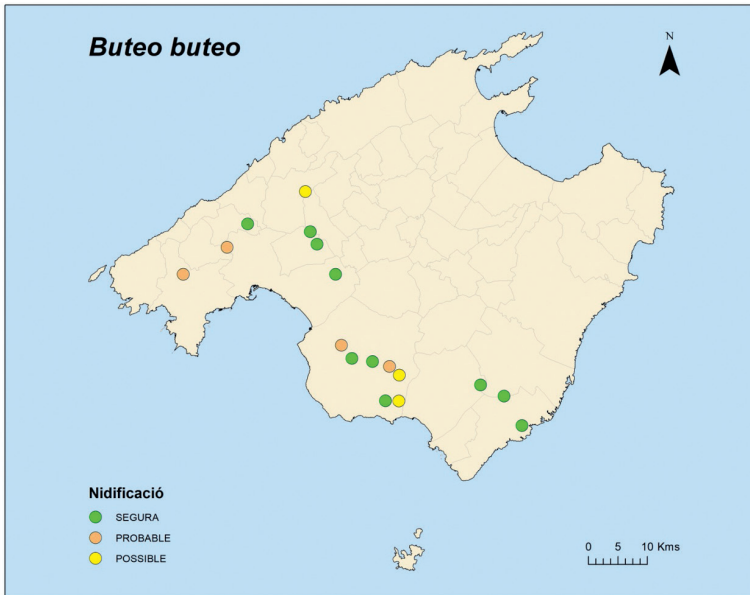
aïllats obtingudes en període de reproducció. Les citacions s'han tret de les publicades a l'*AOB*, de la base de dades ornitològiques CITAU del GOB, de comunicacions personals i de dades pròpies. Hi ha una dada de l'any 2016 que s'ha incorporat perquè es va conèixer amb posterioritat a la publicació del primer recompte.

Considerem que una nidificació és segura quan trobem la colla entrant o sortint del niu o posada molt a prop, encara que no en vegem el contingut i, evidentment, també si es veuen adults covant, polls al niu o volanders a prop del niu. Una nidificació probable se considera quan es veuen un adult o la colla reclamant insistentment o fent parades nupcials i reclamant. Finalment, la nidificació possible la considerem quan es veu un exemplar o més en una zona apropiada durant el període reproductor, sempre que no sigui molt a prop d'un niu conegut. En aquest darrer cas, es considera com un exemplar pertanyent a aquesta colla.

S'han recollit les ubicacions UTM de tots els nius coneguts. En el cas d'exemplars o parelles fent vols nupcials, s'han considerat com a corresponents a un territori i s'han agafat unes coordenades indicadores de la zona per on podrien estar niant. El mateix s'ha fet amb observacions d'individus que no han mostrat signes de reproducció.

RESULTATS

Durant el període que abasta des de 2017 fins a mitjans de maig de 2020, malgrat que a partir del dia 15 de març es va instaurar

Mapa 1. Distribució de les parelles reproductores d'aligot *Buteo buteo* localitzades a Mallorca del 2017 fins al 2020. Aquestes nidificacions es diferencien segons si són segures, probables o possibles.

Map 1. Common Buzzard Buteo buteo breeding pair distribution in Mallorca from 2017 to 2020. Confirmed, probable and possible nesting is shown.

l'estat d'alarma que ha impedit continuar amb el seguiment de la reproducció d'aquesta espècie, s'han detectat deu colles reproductores segures (amb niu detectat), quatre colles probables (territoris amb exemplars fent parada nupcial) i tres colles possibles, que corresponen a exemplars vists en època de reproducció a un lloc adient per a la nidificació. La distribució de totes aquestes parelles queda anotada gràficament al Mapa 1.

Si ho comparem amb el recompte de 2012-2016, llavors es va considerar que a Mallorca hi havia 3 colles reproductores segures, 3 colles probables i cinc colles possibles. Per tant, en aquest darrer seguiment, queda evidenciat

l'increment de parelles nidificants, en què és rellevant l'augment d'aquelles la reproducció segura de les quals s'ha pogut comprovar, que han passat de tres a deu.

També es pot apreciar que l'increment territorial sembla restringit al sud i sud-oest de Mallorca. Actualment, les dades de les tres categories de nidificació s'estenen pel municipis de Calvià, Esporles, Bunyola, Marratxí, Palma, Lluçmajor i Santanyí, adquirint una notable importància el terme de Lluçmajor, si bé no es pot descartar que hi hagi alguna colla més al nord.

Es pot considerar que l'aligot s'ha consolidat com a nova espècie reproductora i, segurament, s'estendrà per gran part de l'illa en els propers anys.

Actualment, l'estatus oficial de l'aligot a Mallorca és de reproductor rar (LÓPEZ-JURADO, *et. al.* 2019). Però, considerant el que es descriu a aquest article i a la vista de l'increment en el nombre de parelles reproductores, que de segur no són totes les que hi ha, i l'expansió territorial que l'espècie està experimentant, caldria canviar el seu estatus a Mallorca a *reproductor escàs*. Per altra banda, a l'AOB es recullen cites fetes a l'hivern com a exemplars hivernants, quan la majoria d'elles segurament corresponen a exemplars locals. Algunes d'aquestes cites són d'individus o parelles d'aligots fent parades nupcials a començaments de febrer, i per tant no són exemplars hivernants sinó residents. Caldria demanar als autors de citacions hivernals que les acompanyin amb una descripció de l'observació feta a fi de poder discernir entre hivernants, migrants i exemplars locals, i considerar els exemplars que mostrin indicis de reproducció com a sedentaris.

AGRAÏMENTS

Miquel Àngel Reus i Pep Sunyer m'han ajudat molt en les visites a nius, recerca de colles i amb noves dades de nidificació. Jordi Amengual i Biel Payeras han fet el seguiment de la colla localitzada a Mondragó. En Pep Manchado per el mapa.

BIBLIOGRAFIA

- ADROVER, J. 2009. *Buteo buteo*. A: M. Suárez, J.M. González, M. Rebassa, C. López-Jurado, O. García-Febrero, D. Coll, F. De Pablo, A. Pons i O. Martínez. Registres Ornitològics 2008. *AOB*, 23: 134.
- ADROVER, J. 2011. *Buteo buteo*. En: J.M. González, M.Rebassa, L. Ventoso, C. López-Jurado, E. Garriga, F. De Pablo, R. Escandell, X. Méndez i O. Martínez. Registres Ornitològics 2010. *AOB*, 25: 134-138.
- BAUZÀ, A. 2010. *Buteo buteo*. A: J.M. González, M. Suárez, M. Rebassa, C. López-Jurado, O. Martínez, A. Pons, F. De Pablo, R. Escandell i J. Florit. Registres Ornitològics 2009. *AOB*, 24: 138.
- LÓPEZ-JURADO, C., GONZÁLEZ, J.M., HINCKLEY, D., RIERA, X., CAPÓ, J. i FLORIT, J. 2019. *Buteo buteo*. A: Novetats ornitològiques 2018. *AOB*, 33: 147-148.
- MORRO, A. 2012. *Buteo buteo*. A: J.M. González, M.Rebassa, L. Ventoso, C. López-Jurado, X. Méndez, E. Garriga, De Pablo, F., O. García-Febrero i O. Martínez. Registres Ornitològics 2011. *AOB*, 26: 159-160.
- MUNTANER, J. 2016. El busardo ratonero se asienta como nidificante en Mallorca. *Quercus*, 369: 49.
- MUNTANER, J. i REUS, M.A., 2016. Recent colonització de Mallorca per l'aligot *Buteo buteo*. *AOB*, 30 (2015): 35-44.
- SUÁREZ, M., GONZÁLEZ, J.M., REBASSA, M., LÓPEZ-JURADO, C., GARCÍA, O., COLL, D., DE PABLO, F., PONS, A., i MARTÍNEZ, O. 2009. Registres Ornitològics. *AOB*, 23 (2008): 134.
- TAPIA, J. 2011. *Buteo buteo*. A: J.M. González, M. Rebassa, L. Ventoso, C. López-Jurado, E. Garriga, F. De Pablo, R. Escandell, X. Méndez, i O. Martínez. Registres Ornitològics 2010. *AOB*, 25: 134-138.
- VENTOSO, L. i MUNTANER, J. 2011. Important hivernada i migració prenupcial d'aligot *Buteo buteo* a Mallorca, 2010-2011. *AOB*, 25: 57-61.

(Rebut: 9.04.2020; Acceptat: 10.04.2020)